



SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 7. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 109/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Administratīvā procesa likuma 18. panta piekto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 110. pantam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums];

1.2. apturēt Administratīvās apgabaltiesas [datums] lēmuma lietā Nr. [...] izpildi.

2. Apstrīdētā norma paredz: “Valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ievērojot lietas sarežģītību un fiziskās personas mantisko stāvokli, pēc personas lūguma piešķir, pamatojoties uz tiesas (tiesneša) lēmumu, pēc pieteikuma saņemšanas tiesā līdz galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim. Tiesa (tiesnesis) lēmumu par lūgumu piešķirt juridisko palīdzību pieņem mēneša laikā pēc lūguma izteikšanas dienas.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās

pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs kā pieteicējs administratīvajā procesā vēlējās saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību, un viņu pārstāvēja viņa tēvs. Administratīvā apgabaltiesa konstatēja, ka Pieteikuma iesniedzēja tēvs kā likumiskais pārstāvis pietiekami labi pārzina tiesību jautājumus, kas saistīti ar konkrētā strīda būtību, un var aizstāvēt Pieteikuma iesniedzēja tiesības un likumiskās intereses. Tādējādi tiesa noraidīja lūgumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 110. pantā ietvertās tiesības uz bērna tiesību aizsardzību, jo tā neparedz tiesas pienākumu uz klausīt bērna viedokli par juridiskās palīdzības nepieciešamību, kā arī to, vai viņam ir saprotama konkrētās tiesvedības nozīme. Proti, šādā situācijā tiesa vērtējot tikai bērna likumiskā pārstāvja spējas līdzdarboties administratīvajā procesā, nevis lietas sarežģītību no bērna viedokļa.

Kolēģija secina, ka tiesa, izskatot strīdu, ir vērtējusi, vai juridiskā palīdzība Pieteikuma iesniedzējam ir lietderīga un nepieciešama konkrētajā tiesas procesā. Vērtējot Pieteikuma iesniedzēja situāciju, Administratīvā apgabaltiesa nekonstatēja, ka lietā būtu risināmi sarežģīti tiesību jautājumi, kas prasītu no Pieteikuma iesniedzēja likumiskā pārstāvja padziļinātas juridiskās zināšanas, vai ka Pieteikuma iesniedzējam būtu grūtības pašam aizstāvēt savas tiesības un intereses. Turklāt tiesa norādīja, ka administratīvās tiesas, ievērojot objektīvās izmeklēšanas principu, dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, kā arī savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas. Tādējādi apstrīdētā norma pati par sevi neliedz tiesai noskaidrot un vērtēt bērna viedokli administratīvajā procesā.

Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 110. pantam pēc būtības ir saistīti ar to, ka viņš nepiekrīt tam, kā konkrētajā situācijā ir tikusi interpretēta un piemērota apstrīdētā norma. Proti, Pieteikuma iesniedzējs iebilst tiesas vērtējumam par apstrīdētajās normās ietverto priekšnoteikumu piemērošanu juridiskās palīdzības piešķiršanai konkrētajos

apstākļos. Tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka pamattiesību aizskārumu Pieteikuma iesniedzējam rada tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, nav nepieciešams lemt par šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (ieteikums Nr. 109/2026).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina